

EU-Domstolens afgørelse om dataansvar for fansider på Facebook

EU-Domstolen har den 5. juni 2018 afsagt en dom (sag C-210/16) om bl.a. dataansvaret for såkaldte fansider på Facebook (herhjemme også blot kaldet Facebook-sider, ikke at forveksle med private Facebook-profiler).

1. EU-dommen omhandler en sag om en tysk uddannelsesinstitution, der havde oprettet en fanside på Facebook og ved hjælp af værktøjet Facebook-Insights (Facebook Indblik) modtog anonyme statistiske oplysninger om de brugere, der besøgte siden.

Dommen fastslår bl.a., at Facebook og administratoren af en fanside har et fælles dataansvar for behandlingen af personoplysninger indsamlet i forbindelse med besøg på den pågældende fanside.

Læs [dommen af 5. juni 2018](#) og [Generaladvokatens udtalelse af 24. oktober 2017](#).

2. Om Facebooks rolle fremgår følgende af dommen:

Facebooks indsamling af personoplysninger

En fanside er en særlig brugerkonto på Facebook, som kan oprettes af både myndigheder, virksomheder og privatpersoner. Administratoren af en fanside registrerer sig hos Facebook og kan derefter benytte Facebooks platform til at præsentere sig for besøgende på siden, idet siden er en åben og offentlig side, der kan tilgås af alle.

Enhver, der opretter en fanside på Facebook, indgår en særlig aftale med Facebook og underskriver i den forbindelse Facebooks vilkår, herunder om brugen af cookies. Facebook stiller gratis værktøjet Facebook-Insights til rådighed for administratoren på ensidigt fastsatte betingelser for anvendelsen.

Indsamlingen af personoplysninger sker i det væsentligste ved, at Facebook placerer cookies på brugerens computer eller ethvert andet medium, når vedkommende besøger fansiden, med henblik på at lagre oplysninger om internetbrowserne. Disse cookies er aktive i to år, hvis de ikke slettes.

Facebook modtager, gemmer og behandler personoplysninger, blandt andet når en person besøger Facebook-tjenester, tjenester leveret af andre Facebook-virksomheder og tjenester, som leveres af andre virksomheder, der bruger Facebook-tjenesterne. Andre Facebook-partnere kan bruge de placerede cookies til at levere tjenester direkte til netværket og de virksomheder, der annoncerer på Facebook.

Formålet med behandlingen af personoplysningerne er bl.a. at gøre det muligt for Facebook at forbedre sit reklamesystem, ligesom administratoren af en fanside kan få de statistikker, som Facebook udarbejder på grundlag af besøgene på siden, med henblik på at reklamere og tilpasse sin aktivitet. Administratoren får med andre ord kendskab til f.eks. profilerne på de brugere, der ”liker” fansiden, eller som benytter dens applikationer, således at administratoren kan tilpasse indholdet på siden og udvikle funktioner, som brugere kan være mere interesserede i.

3. Om administratorens rolle fremgår følgende af dommen:

Administratorens rolle ved indsamlingen af personoplysninger

Ved oprettelsen af en fanside på Facebook giver administratoren Facebook mulighed for at placere cookies på en besøgendes computer eller ethvert andet medium, når vedkommende besøger fansiden, uagtet om den pågældende selv har en Facebook-konto.

Administratoren af fansiden laver ved oprettelsen en indstilling afhængig af bl.a. målgruppen for indhold og reklame for sine aktiviteter. Denne indstilling har indflydelse på behandlingen af personoplysningerne med henblik på udarbejdelsen af statistikker på grundlag af besøgene på fansiden. Administratoren kan ved hjælp af de filtre, som Facebook stiller til rådighed i Facebook-Insights, definere de kriterier, som statistikkerne skal udarbejdes på grundlag af, og angive de kategorier af personer, som Facebook skal indsamle personoplysninger om.

Administratoren kan især anmode om at modtage anonymiserede demografiske oplysninger om målgruppen, bl.a. tendenser om alder, køn, forholdstatus og arbejde, målgruppens livsstil og interesseområder og oplysninger om brugerne af sidens køb og købsadfærd online, kategorier af varer eller tjenesteydelser, der interesserer målgruppen mest, og geografiske oplysninger, som gør det muligt for fansidens administrator at foretage specifikke salg fremstød eller arrangere begivenheder eller mere generelt at målrette sit informationsudbud.

4. Datatilsynets bemærkninger

Datatilsynet har noteret sig, at EU-Domstolen ved afgørelsen lægger vægt på, at behandlingen af personoplysninger, der indsamles ved besøg på den omhandlede fanside gør det muligt dels for Facebook at forbedre sit reklamesystem, som det spreder gennem sit netværk, dels for administratoren af en fanside at få de statistikker, som Facebook udarbejder på grundlag af besøgene på siden, med henblik på at reklamere for sin aktivitet, hvilket giver mulighed for at få kendskab til f.eks. profilen på brugerne, som kan lide fansiden, eller som benytter dens applikationer, således at administratoren kan tilbyde et mere relevant indhold og udvikle funktioner, som de kunne være interesserede i (præmis 34).

Dommen udtaler videre, at alene det at benytte et socialt netværk ikke i sig selv gør en Facebook-bruger medansvarlig for netværkets behandling af personoplysninger. Ved oprettelsen af en fanside på Facebook, giver administratoren imidlertid Facebook mulighed for at placere cookies på brugers computer eller ethvert andet medium, uanset om denne person har en Facebook-konto (præmis 35).

Administratoren bidrager til at afgøre til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler, der foretages behandling af personoplysninger om brugerne på fansiden, og af denne grund skal administratoren sammen med Facebook Irland anses som dataansvarlig (præmis 39).

Dommen tillægger det endvidere betydning i forhold til beskyttelse af behandlingen af personoplysninger, at fansiderne på Facebook kan besøges af personer, som ikke har en Facebook-konto og udtaler, at i dette tilfælde er administratorens ansvar for behandlingen af disse personers oplysninger endnu vigtigere, da brugernes blotte besøg på siden udløser en behandling af deres personoplysninger (præmis 41).

Selv om dommen omhandler fortolkningen af det nu ophævede persondatadirektiv (direktiv 95/46), vil dommen efter Datatilsynets opfattelse få betydning ved fortolkningen af databeskyttelsesforordningen (forordning 2016/679), idet de grundlæggende bestemmelser i direktivet om dataansvarlige er videreført i forordningen.

Uanset, at dommen ikke udtaler sig om selve fordelingen af ansvaret, fremgår det klart, at en administrator af en Facebook fanside ikke vil være ansvarsfri, og dommen indebærer efter Datatilsynets opfattelse derfor, at enhver, der har eller ønsker at oprette en fanside på Facebook nøje bør overveje, hvorvidt man kan påtage sig et sådant fælles ansvar med Facebook for den behandling af personoplysninger, der finder sted på siden.

Datatilsynet bemærker i denne forbindelse, at en dataansvarlig har en række forpligtelser bl.a. i forhold til de registrerede – dvs. dem, der indsamles og behandles oplysninger om. Dette gælder også, hvis der er fælles dataansvar. I det omfang, der er fælles dataansvar, følger det af forordningens artikel 26, at de dataansvarlige blandt andet i forhold til de registrerede på en gennemsigtig måde skal fastlægge deres respektive ansvar for overholdelsen af forordningen. Manglende overholdelse af forpligtelserne som dataansvarlig er strafbelagt efter forordningen.

Dommen beskæftiger sig endvidere med spørgsmålet om tilsynsmyndighedernes kompetence efter det nu ophævede databeskyttelsesdirektiv. Når Datatilsynet har valgt ikke at komme nærmere ind på denne del af dommen, hænger det sammen med, at der med databeskyttelsesforordningen er indført en ”One-Stop-Shop mekanisme”, hvorefter medlemsstaterne skal samarbejde om løsningen af konkrete sager med et grænseoverskridende element. Det må derfor antages, at en tilsvarende sag i dag ville blive håndteret efter One-Stop-Shop mekanismen med Datatilsynet i Irland som ledende tilsynsmyndighed på sagen.

5. Hvad betyder dommen konkret for dig, der har en fanside på Facebook

Har du som f.eks. virksomhed eller myndighed en Facebook-side, eller overvejer du at få det, betyder dommen, at du skal være opmærksom på følgende:

- Du er sammen med Facebook fælles ansvarlig for at overholde reglerne i databeskyttelsesforordningen (i forhold til den pågældende Facebook-side)
- Du skal sikre, at besøgende på siden (uanset om de er Facebook-brugere eller ej) får information om persondatapolitikken og, i det omfang det er krævet, også giver samtykke til behandlingen
- Du skal sørge for at indgå en aftale med Facebook om fælles dataansvar, og i denne aftale skal det reguleres, hvem der har ansvar for hvad, og dem I behandler oplysninger om, skal have adgang til at se det væsentligste indhold af ansvarsfordelingen mellem Facebook og dig
- Personer, der bliver registreret som følge af besøg på din side kan udøve deres rettigheder over for dig. Det gælder f.eks. retten til indsigt, retten til at gøre indsigelse eller retten til sletning

- I forhold til et eventuelt erstatningsansvar i forbindelse med behandlingen af personoplysningerne hæfter du og Facebook solidarisk

I Datatilsynet er vi naturligvis opmærksomme på, at ovennævnte kræver, at Facebook medvirker til en løsning, hvilket vi forventer og i europæisk sammenhæng sammen med bl.a. Datatilsynet i Irland vil følge op på, at Facebook gør. I det omfang reglerne ikke efterleves, risikerer begge parter imidlertid at blive pålagt sanktioner.

Datatilsynet har i øvrigt udarbejdet en [skabelon til en aftale om fælles dataansvar](#), der med fordel kan anvendes i dialogen med Facebook. Skabelonen er tænkt som en hjælp til de virksomheder, offentlige myndigheder mv., som har et fælles dataansvar med en anden part for en given behandling af personoplysninger.